

REPENSANT L'EDUCACIÓ:
TENDÈNCIES DE CANVI I
EXPERIÈNCIES D'INNOVACIÓ
EDUCATIVA

Noves formes d'ensenyar i aprendre

Dra. Montserrat Castelló
Universitat Ramon Llull

Seminari d'investigació Interuniversitari
sobre Estratègies d'Ensenyament i Aprenentatge

www.sinte.me

montserraticb@blanquerna.url.edu

Principis per a un aprenentatge i un ensenyament ajustats als reptes del S.XXI

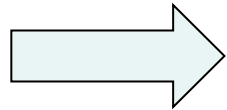
- 1 Ensenyament competencial: **autenticitat**
- 2 Ensenyament estratègic: **autonomia**
- 3 Ensenyament integrador: **exemplaritat**
- 4 Ensenyament dialògic: **diversitat**
- 5 Docent versàtil: **identitats**

AUTENTICITAT

Les condicions de l'activitat guarden les condicions extra-acadèmiques i la competència ensenyada/avaluada.

En Educació, sovint, professors del s. XX, ensenyen a alumnes del s. XXI, continguts del s. XIX.

les
la

Realisme: condicions d'aplicació i exigència cognitiva similars a les del problema extra-acadèmic.

Rellevància: les competències implicades són o seran útils en contextos diferents de l'escolar.

Construcció: s'analitza el procés que segueix l'estudiant per obtenir produccions parcials.

Socialització: l'activitat socialitza l'alumne dins la seva comunitat (rol, identitat)

Nivell d'autenticitat de les activitats

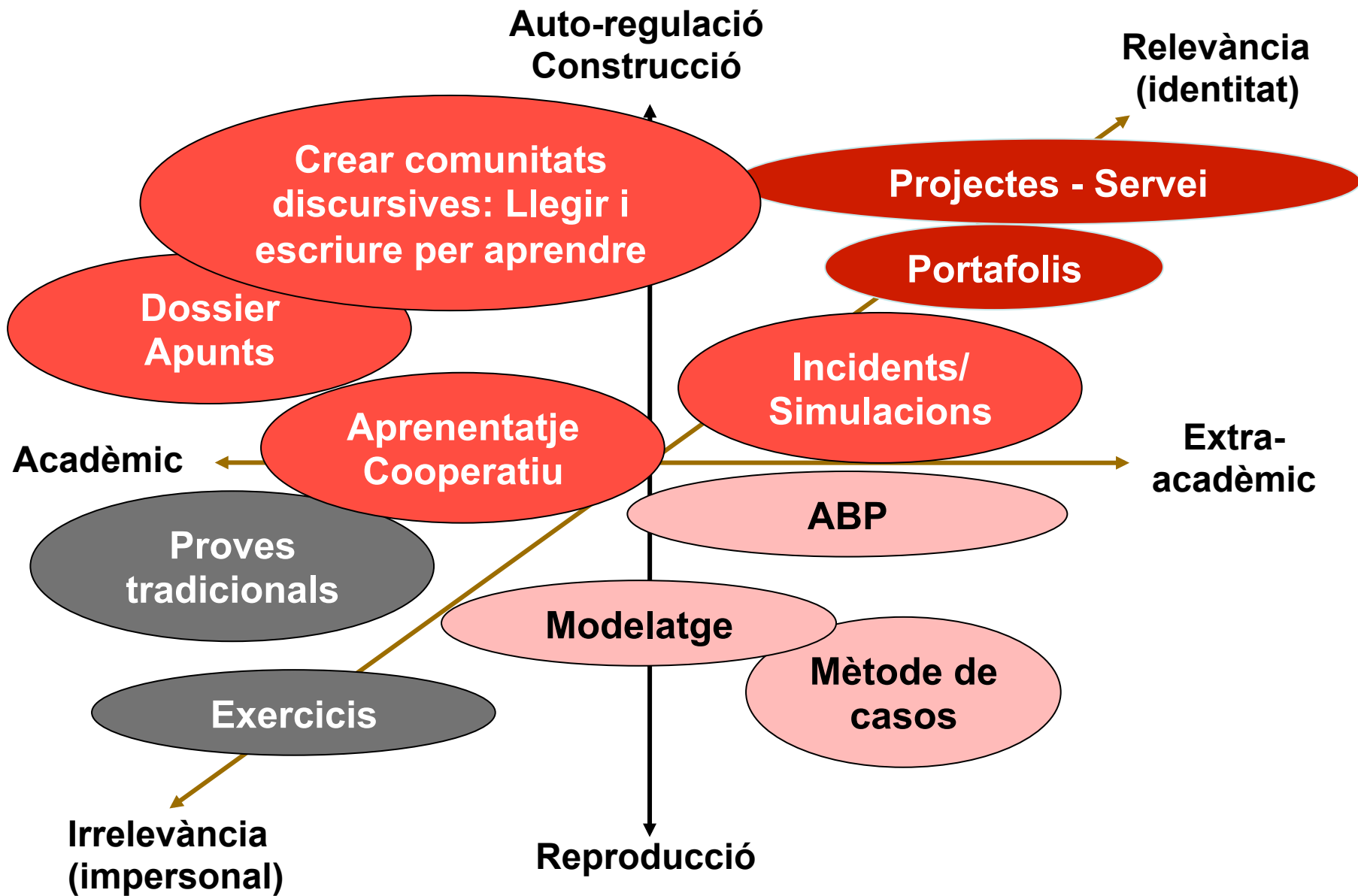
- Per quins motius convé menjar verdura i fruita?

- Dibuixa les parts d'una flor i escriu-ne el nom

- El pare d'en Joan és fumador i està enfadat perquè ara no es pot fumar en llocs públics. Com explicaries al pare d'en Joan que és important no fumar i especialment no fer-ho on hi ha altres persones?

- Tens una llista de rius catalans amb el nom i la seva longitud: classifica'ls segons la seva longitud.

- Descriu les funcions d'inspiració i expiració

<https://goo.gl/k50ORG>

¿ELS TEUS ESTUDIANTS S'ENFRONTEN A SITUACIONS AUTÈNTIQUES SIMILARS A LES QUE HAURAN D'ENCARAR FORA DE L'ESCOLA COM A CIUTADANS O FUTURS PROFESSIONALS?

NIVELL AUTENTICITAT

1 Les activitats són majoritàriament acadèmiques o escolars	2 Les activitats s'il·lustren amb exemples pràctics	3 Es fan activitats d'anàlisi de casos	4 Es fan activitats d'anàlisi de casos i problemes	5 Les classes i les activitats s'organitzen sempre a partir de projectes o problemes contextualitzats

AUTONOMIA

Ser autònom implica disposar d'un c...
s'activen **conscientment** per a ges...
manera ajustada a las **condicion**...
problema. No és ser "autodidacta".

És necessari ensenyar estratègies que permetin
encarar l'atzar, allò inesperat i incert, i
modificar la pròpia actuació mitjançant
informacions adquirides sobre la marxa

*S'ha d'aprendre a navegar en
un oceà d'incertesa a través d'arxipèlags
de certesa*

(Informe de Edgar Morin per a l'UNESCO – 1999)

CONSEQUÈNCIES:

- No es poden ensenyar de manera **descontextualitzada** (no ni na cap activitat sense context) i tampoc al marge dels **continguts (ensenyament infusionat)**.
- Requereix disposar d'un repertori ampli i variat de procediments d'aprenentatge i dels seus "usos" (**coneixement estratègic**)
- Es necessita d'un professor que domini aquestes estratègies com a aprenent i que disposi d'un conjunt apropiat d'estratègies didàctiques per a ensenyar-les (**docent estratègic**)

AUTONOMIA

¿PROMOUIS L'AUTONOMIA DELS TEUS ESTUDIANTS?

NIVELL AUTONOMIA

1 Els estudiants reben els problemes (o exercicis) i la seva solució	2 Tenen lliure accés a fonts de consulta, lectures, casos i material complementari	3 Tenen llibertat per prendre decisions i després s'avalua el producte	4 En nombroses ocasions han de prendre decisions independents i justificar-les	5 S'ofereixen models de pensament i s'analitzen les decisions que han pres i els motius que les justifiquen

EXEMPLARITAT

**PREDICAR AMB L'EXEMPLE: I
EL MISSATGE**

UN MESTRE NO NOMÉS
ENSENYA,
SEMPRE "S'ENSENYA"

SABER, FER I SER

**ANALITZAR I IDENTIFICAR MODELS INTEGRATS DE PRESA
DE DECISIONS I DE REGULACIÓ (TAMBÉ EMOCIONAL)**

**ENFASITZAR ELS VALORS DE SERVEI A LA COMUNITAT I LA
SOSTENIBILITAT**

(Poster Designer)

¿INTENTES PREDICAR AMB L'EXEMPLE I INTEGRAR CONEIXEMENTS, ACTUACIONS, ACTITUDS I EMOCIONS?

NIVELL INTEGRACIÓ

1 S'explica com s'hauria de fer però no s'exemplifica	2 Hi ha una clara separació entre la teoria i la pràctica i també amb els continguts actitudinals	3 De tant en tant s'analitzen exemples de comportament i pensament integrats	4 Tractes d'evidenciar que allò que fas i dius sempre sigui coherent	5 A les classes el mitjà sempre forma part del missatge, s'ha d'aprendre i es pot avaluar

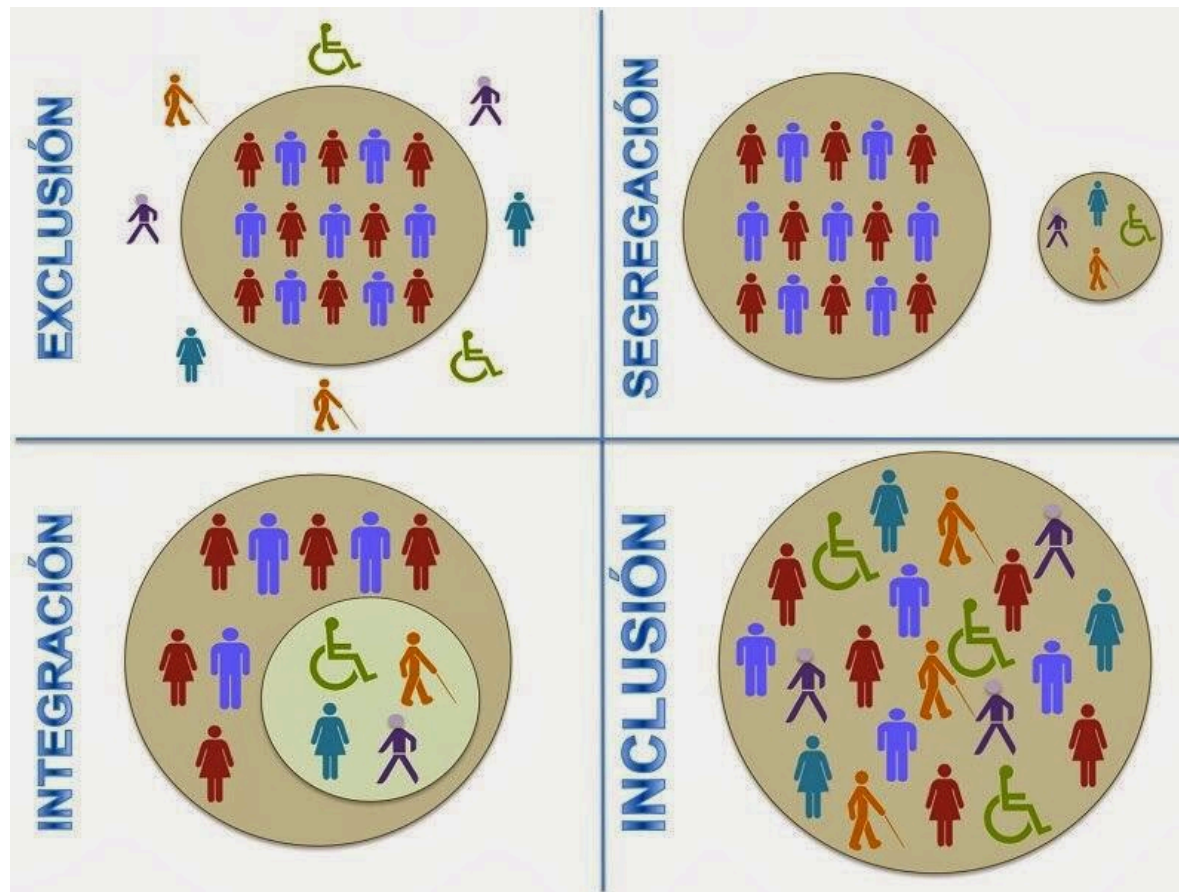
DIVERSITAT

Tan injust és tractar de manera desigual els iguals com de forma igual els desiguals.

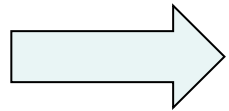
Aristòtil, Ètica a Nicòmac)

DIVERSITAT

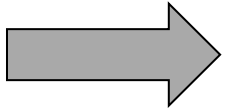
La nostra classe és una representació de la societat. La nostra ment també. Cal una polifonia de veus entre persones i dins les persones

DIVERSITAT

Inclusió: objectius mínims, optatius i d'ampliació

Materials i activitats multinivell

Ensenyament dialògic: polifonia, incorporar altres veus al discurs propi per establir diàlegs.

Ment com a laboratori social

PRINCIPIS PER A UNA EDUCACIÓ INCLUSIVA

1) En interessa saber CÓM són els estudiants com aprenents (descripció) i no QUÈ són els estudiants (etiquetatge)

2) Necessitem identificar un conjunt de dimensions que ens permetin flexibilitzar:

- Els objectius d'aprenentatge: mínims (per a tots) i optatius (només per a alguns).
- Els materials i recursos: diferents suports (verbal, visual, manipulatiu, gestual...).
- Els temps: diferent durada de las activitats.
- Els espais/grups: treballar amb diferents agrupaments.
- Les avaluacions: basades en el progrés, a través de mesures intrasubjectes.

DIMENSIONS DE LA IDENTITAT DE L'APRESENT

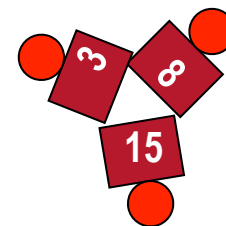
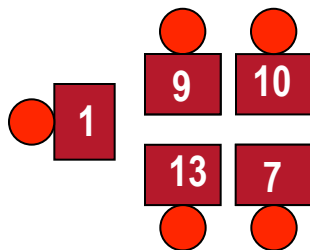
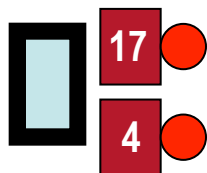
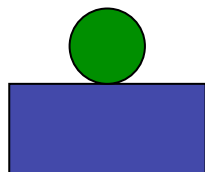
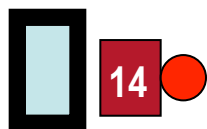
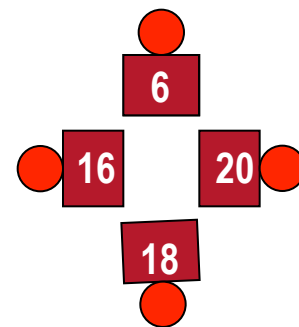
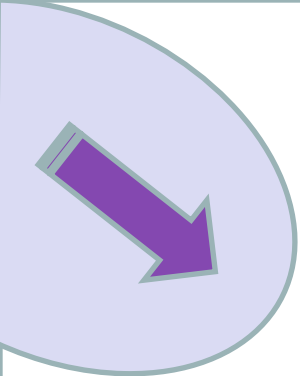
**Concepcions
(què és aprendre)**

IDENTITAT

**Sentiments
(com em sento
aprenent)**

“Per ensenyar mates a en Joan, cal saber matemàtiques, però sobre tot cal saber sobre en Joan”

Questionari Sobre Identitat de l'Aprenent (LIQ):<http://sintedirecursos.wixsite.com/cuestionarioliq>

1- Utilitzant un full d'Excel i en parelles, fes un quadre sinòptic amb la definició dels principals conceptes que apareixen en un prospecte de medicament (indicacions, dosificació, efectes secundaris, etc.)

Parelles

/4/ Síntesi de conceptes

2- Cada membre del grup escollirà i estudiarà una malaltia comú (refredat, grip, angines, migranya, etc.). Després programarà un personatge en Scratch que simuli els símptomes de la malaltia. Els companys l'hauran de diagnosticar.

Grup Heterogeni

/3/ Aplicació de conceptes

3- Ets a casa cuidant del teu germà petit i sembla que té febre. A partir del qüestionari elaborat pels alumnes de l'any passat, decideix 5 coses que hauríeu de fer i 5 que no hauríeu de fer.

Grup Gran

/11/ Avaluació de procediments

4- Realitza un diagrama gràfic amb les diferents decisions que hauria de prendre una persona que es trobi malament i on hauria d'anar a la seva localitat segons el tipus de problema i el seu nivell d'urgència.

Grup homogeni

/12/ Creació de procediments

¿TRACTES DE DONAR RESPOSTA A LA DIVERSITAT DELS TEUS ALUMNES A L'HORA D'APRENDRE?

NIVELL DIVERSITAT

1 Adreces les explicacions i activitats a un teòric alumne mig	2 Segons el grup-classe, parles mes a poc a poc i poses mes exemples	3 Algunes activitats les elabores pensant en alguns alumnes en especial	4 Sovint fas agrupaments heterogenis per tal de potenciar l'ajuda recíproca	5 Flexibilitzes els objectius, les activitats, els materials i els agrupaments segons la identitat dels teus alumnes com a aprenents

IDENTITAT DOCENT

EL PROFESSIONAL COMPETENT DISPOSA DE “VERSIONS” D’UN MATEIX (POSICIONS ALTERNATIVES)

EL REPERTORI DE POSICIONS D’UN PROFESSIONAL CONSTITUEIX LA SEVA IDENTITAT

ENCARAR UN INCIDENT IMPLICA ACTIVAR UNA POSICIÓ APROPIADA PER A SOLVENTAR-LO

AQUESTES POSICIONS ES CONSTRUEIXEN EN SITUACIONS AUTÈNTIQUES I EN DIÀLEG AMB ALTRES VEUS (mestres, companys, familiars)

IDENTITATS

**CANVI
IDENTITARI**

**Professional
(identitat)**

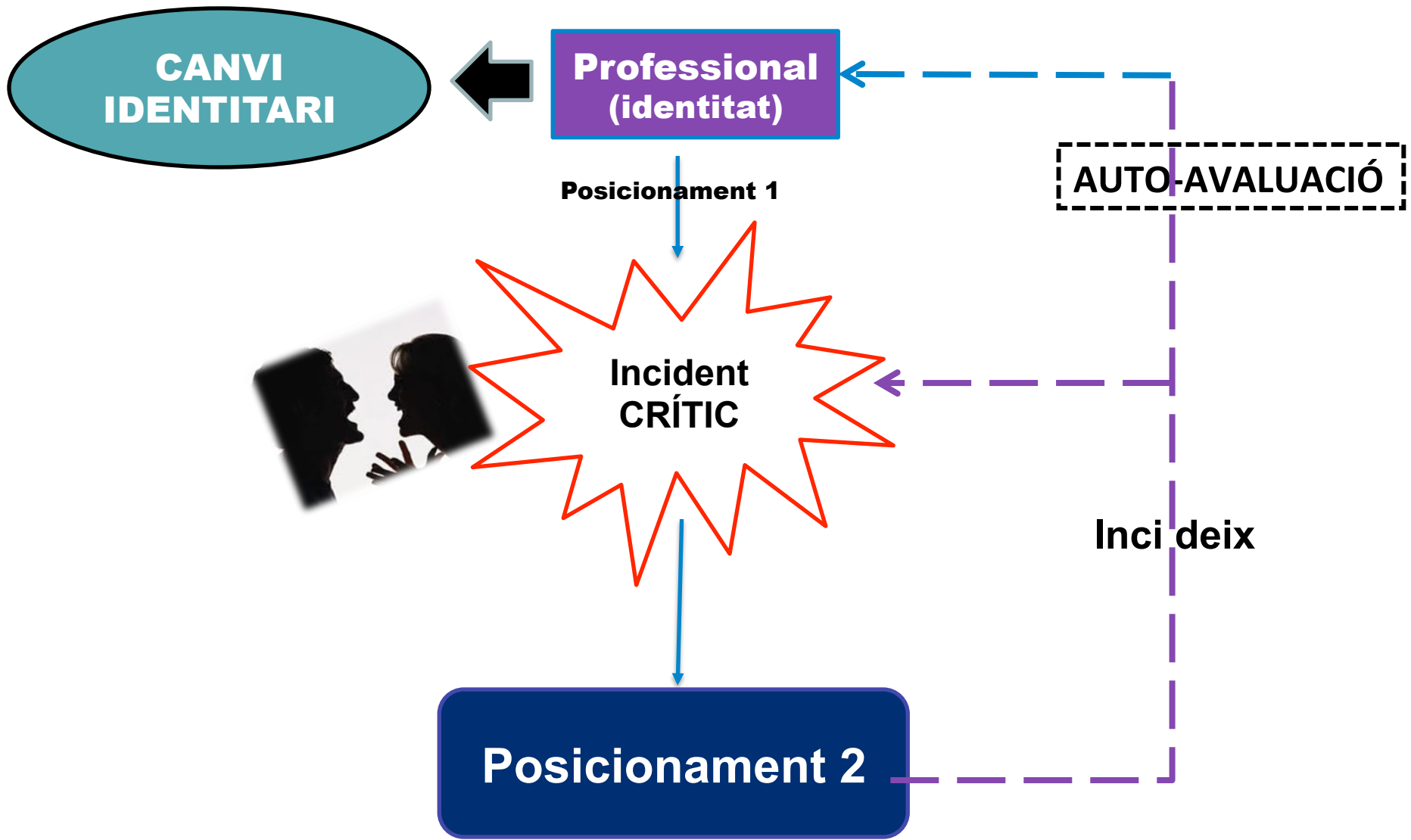
Posicionament 1

AUTO-AVALUACIÓ

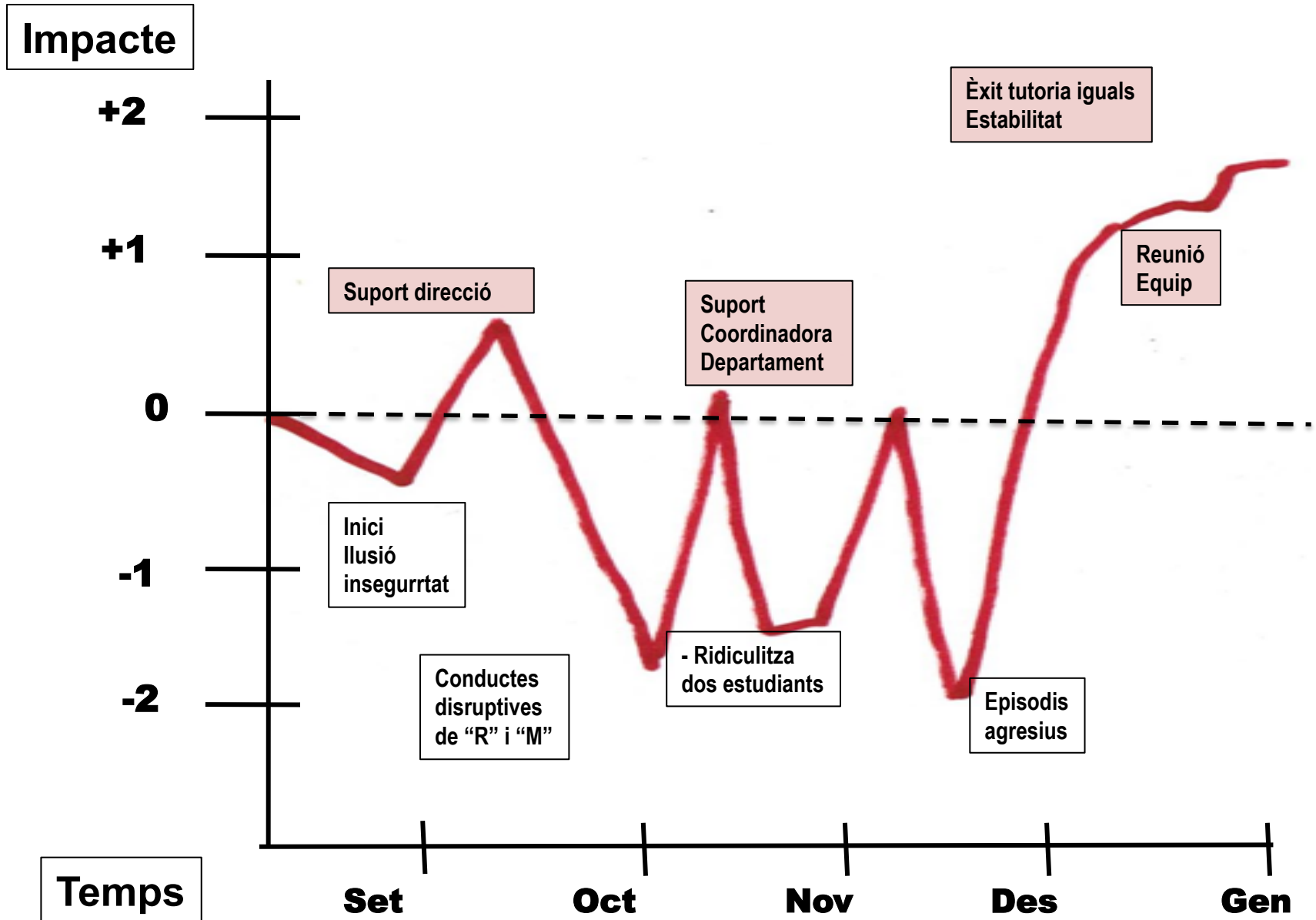
**Incident
CRÍTIC**

Inci deix

Posicionament 2

Anàlisi de trajectòries (*Journey Plot*)

¿TENS VERSIONS COM A DOCENT I LES UTILITZES DE MANERA CONSCIENT

NIVELL POSICIONAMENT

1 Ensenyes sempre el mateix i de la mateixa manera a cada grup-classe	2 Sense que ho pretenguis, els grups-classe modifiquen la teva manera d'ensenyar	3 Introdueixes petites variacions en el contingut o metodologia, cada nou curs	4 Quan pots, tractes de posar-te a la pell i les expectatives dels teus estudiants	5 En funció del grup-classe, del nivell i dels objectius, ets un professor diferent a cada situació

RECURSOS

Per a utilitzar el Qüestionari Sobre Identitat de l'Aprenent (LIQ):

<http://sintedirecursos.wixsite.com/cuestionarioliq>

Per a revisar Unitats Didàctiques d'Atenció a la Diversitat:

<http://www.sinte.me/arc-pro>

Per a encarar Incidents Crítics que es poden produir a l'aula:

<http://www.critic-share.com/>

<https://www.facebook.com/criticface/>

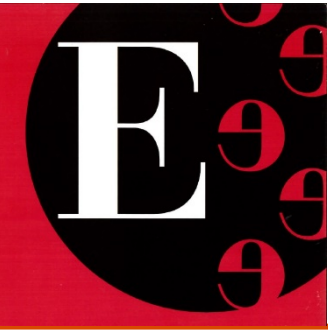
RECURSOS

Per a propostes d'ensenyament estratègic el projecte aprendre a aprendre:

<http://www.projecteaprendre.com/>

Per a formació de la identitat investigadora el projecte FINS:

<http://www.fins-ridss.com/>

REPENSANT L'EDUCACIÓ:
TENDÈNCIES DE CANVI I
EXPERIÈNCIES D'INNOVACIÓ
EDUCATIVA

Gràcies per la vostra atenció!

Dra. Montserrat Castelló

Seminari d'investigació Interuniversitari
sobre Estratègies d'Ensenyament i Aprenentatge

www.sinte.me

montserratcb@blanquerna.url.edu